

היסטוריונים (חלק ב')
עמנואל רינגלבלום, יעקב טלמון
יעקב הרצוג

HISTORIANS (part 2)

Emanuel Ringelblum, Jacob Talmon
 Jacob Herzog

702 ■ 2/2004 ■ אדר התשס"ד

יעקב טלמון (פולין, 1916 - ישראל, 1980)

מחשובי ההיסטוריונים שפעלו בארץ לאחר קום המדינה. את הכשרתו האקדמית קיבל באוניברסיטאות בירושלים, בפריס ובלונדון. ב-1949 נתמנה מרצה להיסטוריה באוניברסיטה העברית, וב-1967 נבחר לאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. חיבר ספרים ומאמרים רבים על מהות המשטרים החברתיים ועל השפעותיהם של מיתוסים לאומיים ואידאולוגיים על אופיים של משטרים אלה. הקדיש תשומת-לב מרובה לחקר השורשים של תנועות חברתיות ופוליטיות שפעלו במאות 19-20, כמו הטוטאליטאריות, הקומוניזם והליברליזם. בשנת 1955 נתפרסם ספרו על ראשיתה של הדמוקרטיה הטוטאליטארית שזכה לפרסום רב. טלמון כתב מסות על מדינאים שראו עצמם נושאי שליחות. נטל חלק פעיל במאבקים ציבוריים - חברתיים בארץ, וביניהם: דת ומדינה, שאלת הזהות היהודית והסכסוך הישראלי-הערבי.

יעקב הרצוג (אירלנד, 1921 - ישראל, 1972)

מדינאי והיסטוריון. ב-1963 קיבל תואר ד"ר למשפט בין-לאומי מאוניברסיטת אוטוונה. היה חבר בשורות ה"הגנה", ובמלחמת העולם השנייה שימש מזכיר אישי של אביו, הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג, הרב הראשי לארץ-ישראל. הוסמך לרבנות. עם קום המדינה שימש בתפקידים מדיניים חשובים, וביניהם שגריר באוטוונה ומנהל כללי של משרד ראש הממשלה. התפרסם בוויכוחו עם ההיסטוריון האנגלי ארנולד טוינבי על מהות העם היהודי וזכותו על מדינתו. שימש יועץ מדיני של ארבעה ראשי ממשלה: דוד בן-גוריון, משה שרת, לוי אשכול וגולדה מאיר. נטל חלק בפגישות חשאיות עם המלך חוסיין. חיבר כמה ספרים וביניהם "עם לבדד ישכון", בו ערך דיון היסטורי במצב הבין-לאומי של מדינת ישראל.

סקירה מדעית היסטורית של תולדות העם היהודי החלה רק במאה ה-19. פיזורם הגדול של היהודים בארצות נכר, אובדן חלק נכבד מיצירתם הספרותית בשל פרעות ומדודים, וחוסר תשומת-לב לנושא מצד החברה היהודית המסורתית גרמו למציאות עגומה זאת. המחקר ההיסטורי זכה לפריחה גדולה לאחר הקמת מדינת ישראל. התמורה במאה ה-19 באירופה מקורה במאבק היהודים לשוויון זכויות, במאבק בין הזרמים הדתיים ביהדות (בעיקר בין רפורמים לאורתודוקסים), בפריחת "הכמת ישראל" ובעלייתם של רגשות לאומיים באירופה במאה ה-19. רובם המכריע של ההיסטוריונים היהודים פעלו מתוך תחושה של שליחות, המבוססת על אמונה שמחקריהם יתרמו להבנת מקומו ומעלתו של העם היהודי המפורד ומפורד בין העמים. כמה מהם אף היו פעילים בחיי החברה והתרבות של היהודים במקומותיהם, ומעורבים בפולמוסים רעיוניים וחברתיים. מעורבות זו גרמה לעתים להטיית חקירתם, ואולם ההשתתפות בליבון בעיות הזמן והרגישות להן חיידו את חושיהם ודירבנו אותם בחקירתם, שלרוב הייתה קשה ומורכבת בשל מיעוט המקורות. הדברים יפים גם לגבי ההיסטוריונים שפעלו בארץ-ישראל.

בסדרת בולים זו נכללים שבעה מבין ההיסטוריונים הללו (בהופעה זו - שלושה ובהופעת אפריל 2002 נכללו ארבעת ההיסטוריונים: היינריך גרץ, שמעון דובנוב, בן-ציון דינור, יצחק בער); מהם שפעלו באירופה ומהם שעלו ארצה והיו שותפים לתהליך בנייתה של הארץ ושל המדינה. סדרת אישים זו איננה ממצה את הנושא. הבחירה נעשתה במגמה להדגיש את הרב-גונית ואת הלבטים של יצירתם, את מעורבותם בבעיות חברה ומדינה, ואת תרומתם הגדולה של ההיסטוריונים לחיזוק התחושה הלאומית של היהודים והגברת זיקתם למורשתם התרבותית ולארץ-ישראל.

עמנואל רינגלבלום (1900 - 1944, פולין)

היסטוריון של גטו ורשה. פרסם מאמרים על קורות היהודים בוורשה, תוך הדגשת אספקטים כלכליים וחברתיים. ערך את כתב-העת ביידיש "ההיסטוריון הצעיר". שילב פעילות ציבורית ומדעית. עסק בארגון פעולות הצלה וסעד בוורשה, ותוך כדי כך ריכז ורשם מידע על המאורעות האנטי-יהודיים בפולין בעזרת עשרות מתנדבים ועוזרים. כך נאסף חומר בעל ערך היסטורי רב על החיים בגטו ופשעי הנאצים. חיבר כמה ספרים ובהם "כתבים מהגטו". הוא היה מראשי המחתרת בגטו ורשה, ונרצח עם בני משפחתו בידי הנאצים בשנת 1944.

פרופ' אברהם גרוסמן
 החוג להיסטוריה של עם ישראל,
 האוניברסיטה העברית, ירושלים

מעצב הבולים: אד ואן אויין
STAMP DESIGNER: AD VANOOIJEN

Historians — Part Two

The academic study of the history of the Jewish people began only in the 19th century. Unfortunately this was the case because the Jews were dispersed over many countries, many literal works were lost during the pogroms and whilst wandering from place to place, and the traditional Jewish community did not pay much attention to the subject. Historical research developed largely only after the establishment of the State of Israel. The change in Europe in the 19th century was due to the struggle of the Jewish people for equality rights, the conflict between the religious factions (mainly between the reform and orthodox Jews), the influence of Jewish studies and the rise of national sentiments. The majority of Jewish historians felt they had a mission and had faith that their research would contribute to the understanding of the situation of the Jewish people, separated and dispersed amongst other nations. Some of the historians were also active in the cultural and social life of the Jewish community where they lived and participated in controversial debates. By spending time on current affairs, historians were deflected from research. On the other hand however, their involvement in the community sharpened their senses and encouraged them to continue research that was, for many, very difficult and complex due to the limitations of sources.

This stamp series is dedicated to seven of these historians. Four historians were depicted on stamps in April 2002: Yitzhak Baer, Henrich (Zvi) Graetz Simon Dubnow and Benzion Dinur. Both those historians who were active in Europe and those who emigrated to Eretz Israel participated in the process of building the land and the Jewish state. These particular historians were chosen to emphasize the variety of their work, express their involvement in social and state issues and how they greatly contributed to the strengthening of Jewish national sentiments and to the increasing affinity with cultural traditions and the land of Israel.

Emanuel Ringelblum (1900-1944, Poland)

Ringelblum was the historian of the Warsaw Ghetto. He published articles on the Jews of Warsaw emphasizing the economic and social aspects. He edited the Yiddish periodical "The Young Historian".

He combined academic and political activities. Ringelblum organized relief and aid operations in Warsaw whilst, with the help of tens of volunteers, collecting and recording information about the anti-Jewish events in Poland. This is how he gathered a great deal of valuable historical material about life in the Ghetto and the Nazi crimes. He wrote a number of books including "Notes from the Warsaw Ghetto". Ringelblum was one of the leaders of the Warsaw Ghetto underground and was murdered with his family by the Nazis in 1944.

השירות הבולאי - טל: 03-5123933
שדרות ירושלים 12, תל-אביב-יפו 68021
The Israel Philatelic Service - Tel: 972-3-5123933
12 Sderot Yerushalayim, 68021, Tel-Aviv-Yafo

Jacob Talmon (Poland 1916-Israel 1980)

Talmon was one of the important historians of Israel after the state was established. He studied at the universities of Jerusalem, Paris and London. In 1949 he was appointed lecturer in History at the Hebrew University of Jerusalem and in 1967 he was elected to The Israel Academy for Sciences. Talmon wrote many books and articles on the history of ideas, social and political trends and the influence of national and ideological myths on political regimes. He paid attention in researching the roots of the social and political movements that were active the 19th and 20th centuries such as totalitarianism, communism and liberalism. In 1955 his book on the beginnings of totalitarian democracy was published and became very well known. Talmon wrote essays on statesmen who believed they had a mission. He took an active part in the public and social battles in Israel including state and religion, the question of Jewish identity and the Arab-Israel conflict.

Jacob Herzog (Ireland 1921- Israel 1972)

Herzog was a politician and historian. In 1963 he received a doctorate in international law from the University of Ottawa. Herzog was a member of the Hagana (Jewish Defense Forces) and was personal assistant to his father, Chief Rabbi in Eretz Israel, Rabbi Yitzak Issac Halevi Herzog. With the establishment of the State, Herzog fulfilled important positions including Ambassador in Ottawa and Director of the Prime Ministers Office. He was known for his argument with the English historian, Arnold Toynbee on the existence of the Jewish people and their right to a state. Herzog acted as state advisor to four prime ministers: David Ben Gurion, Moshe Sharett, Levi Eshkol and Golda Meir. He took part in the secret meetings that were held with King Hussein. He was the author of a number of books including "A People that Dwells Alone" in which he described the historical discussion concerning the international situation of the State of Israel.

Professor Avraham Grossman

Department of History of
the Jewish People, Hebrew University, Jerusalem.

Issue: February 2004
Designer: Ad Vanooijen
Stamp Size: 25.7 mm x 40 mm
Plate no.: 549 (two phosphor bars)
550, 551 (no phosphor bar)
Sheet of 15 stamps
Tabs: 5
Printers: Israel Government Printers
Method of printing: offset